

فرودگاه بین المللی چابهار تا ۲ سال آینده به بهره برداری می‌رسد

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار مرتضی بانک، دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در گفت‌وگو با خبرنگار باشگاه خبرنگاران جوان، بیان کرد: در حال حاضر تعداد ۷ منطقه آزاد در چهارچوب مقررات دبیرخانه شورای عالی مناطق و یک منطقه آزاد فرودگاهی در چهارچوب قوانین وزارت راه و شهرسازی یعنی در مجموع ۸ منطقه آزاد تصویب شده و ۳۲ منطقه ویژه اقتصادی فعال که البته تعداد تصویب شده آن بیشتر است، وجود دارند.

وی افزود: در سال ۹۵ لایحه‌ای برای ایجاد مناطق آزاد جدید به مجلس داده شد که ایجاد ۸ منطقه آزاد و ۱۲ منطقه ویژه اقتصادی جدید در آن مطرح شده بود؛ این لایحه دو تا سه بار به صحن علنی مجلس رفت و به دلیل ایراداتی که از آن گرفته شد، به شورا (شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی) بازگشت.

بانک ادامه داد: در سال ۹۷ بعد از چندماه بحث‌های کارشناسی که در دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد، کمیسیون اقتصادی و مرکز پژوهش‌های مجلس انجام شد، اصلاحات موثر و مهمی در لایحه انجام شد و مجدداً به صحن ارسال شد.

وی همچنین گفت: در حین بررسی این لایحه، تعداد زیادی منطقه ویژه اقتصادی به پیشنهاد نمایندگان به لایحه افزوده شد و بعد از تصویب لایحه در صحن مجلس، به شورای نگهبان بازگشت که شورای نگهبان به تعداد بالای این مناطق ویژه و چند موضوع دیگر ایراد گرفت که این تغییرات، اصل لایحه را دچار دگرگونی‌های اساسی کرده است، به همین دلیل لایحه به صحن مجلس برگشت.

تشخیصی که باید به مصلحت نظام باشد

این مقام مسئول اظهار کرد: بعد از ارجاع لایحه به صحن مجلس، ایجاد مناطق جدید به عنوان طرح نه لایحه مجدداً در کمیسیون‌های تخصصی مورد بررسی قرار گرفت، لایحه نیز با تغییراتی به شورای نگهبان ارسال شد. که در این شورا دوباره چند ایراد مختصر بر این طرح جدید و لایحه اصلاح شده گرفتند که با رفع این ایرادات، منتظر نظر مجمع تشخیص مصلحت نظام هستیم.

وی افزود: اکنون یک لایحه برای ایجاد ۸ منطقه آزاد و ۱۲ منطقه ویژه اقتصادی و یک طرح جدید با پیشنهاد ایجاد ۸۰ منطقه ویژه اقتصادی در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال بررسی است که معتمد لایحه پس از اصلاحاتی که احتمالاً نیاز باشد، تصویب خواهد شد، ولی در مورد طرح بعید می‌دانم که مورد تایید قرار بگیرد.

۵ هزار منطقه آزاد اقتصادی در سراسر جهان وجود دارد

بانک ضمن توضیح در مورد تاریخچه ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی پس از جنگ جهانی دوم، بیان کرد: به طور مستمر تعداد مناطق آزاد، ویژه اقتصادی و محصور گمرکی در جهان در حال افزایش است و به حدود ۵ هزار منطقه رسیده است که نسل‌های مختلف مناطق تجاری هستند، البته همه این مناطق هم موفق عمل نمی‌کنند؛ این نسل‌ها یک زمان صرفاً تجاری بودند، یک زمان صنعتی شدند، سپس بورسی و مالی و پولی شدند و هم اکنون حرکت بزرگی برای ایجاد مناطق آزاد الکترونیکی در حال انجام است.

وی ادامه داد: در بعضی کشورها مثل امارات و چین و آمریکا بسیار موفق عمل شده است به طوری که در بعضی مناطق، آنقدر توسعه سرمایه گذاری انجام شده است که دیگر نیازی به ایجاد منطقه جدید نیست؛ چون، منطقه آزاد به دلیل ماهیت امتیاز ویژه دهی که برای سرمایه گذاران دارد، برای توسعه اقتصادی و سرمایه گذاری ایجاد می‌شود و فقط کشورهایی که برای جذب سرمایه گذار دچار محدودیت‌هایی باشند، این مناطق را ایجاد می‌کنند.

دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی همچنین گفت: کشور ایران شرایط خاصی دارد، ۱۵ کشور همسایه داریم که مرزهای ما با آنها به دلیل حوادث مختلف تاریخی از قبیل جنگ‌های سرد و نبود سیاست‌های توسعه‌ای در ادوار گذشته، توسعه نیافته اند؛ به عنوان مثال اگر در زمانی که اتحاد جماهیر شوروی دارای قدرت بود، در مرزهای شمالی ما پیشرفتی حاصل می‌شد، با هجوم به مواضع ایران، مناطق توسعه یافته را تصاحب می‌کرد.

وی بیان کرد: در حال حاضر هدف از ایجاد مناطق آزاد و ویژه تجاری در مرزها، ایجاد امنیت اقتصادی و توسعه جمعیتی است تا علاوه بر رونق تجاری، امنیت مرزهای کشور هم بهبود پیدا کند.

مشاور رئیس جمهور ضمن بیان تجربه موفق امارات در توسعه مناطق آزاد در مرزهای ایران افزود: در تمام دنیا پس از ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، دولت‌ها ابتدا زیرساخت‌ها را فراهم می‌کنند و سپس از سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در این مناطق دعوت می‌کنند، اما در ایران به دلیل محدودیت‌های خاص اقتصادی، دولت زیرساخت‌های این مناطق را ایجاد نکرده است بلکه خود مناطق بوده اند که زیرساخت‌های مورد نیازشان را تامین کرده اند که توسعه را با تاخیر مواجه کرده است البته اکنون بخش عمده‌ای از زیرساخت‌های این مناطق تامین شده است.

جاسک نیازمند توسعه بیشتر

وی در باره نظر شخصی خود در مورد افزایش تعداد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اظهار کرد: اگر جاسک که یکی از نقاط بسیار مهم و راهبردی کشور است را با قشم مقایسه کنیم متوجه می‌شویم توسعه‌ای که در قشم اتفاق افتاده به هیچ وجه با جاسک قابل قیاس نیست، زیرا در قشم مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایجاد شده است، ولی در جاسک نه که به همین دلیل توسعه جاسک به عنوان یکی از پیشنهادات ما در لایحه افزایش تعداد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال بررسی است و یا مثلاً سیستان و بلوچستان که به شدت دچار ضعف اقتصادی است، اگر شاهد حضور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در مرز با افغانستان که دچار مشکلات عدیده‌ای است، باشد قطعاً رشد خواهد کرد؛ بنابراین، به نظر من اگر این لایحه در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد تایید قرار بگیرد، ظرفیت راهبردی ما تکمیل می‌شود و دیگر نیازی به تصویب مناطق جدید نیست.

این سیاستمدار دیرینه کشورمان در خصوص شرایط اقتصادی چابهار نیز گفت: چابهار از اولین مناطقی است که در کشور تصویب شده و مهمترین بندر اقیانوسی کشور و مرز مهم اتصال شمال به جنوب و جنوب به شمال است که با فعالیت‌های صورت گرفته، آینده بسیار روشنی پیش روی این منطقه قرار دارد؛ در بحث زیرساخت‌ها اقدامات بسیار مهمی به وسیله دولت و منطقه آزاد انجام شده است به عنوان مثال منطقه آزاد چابهار به بندر اتصال نداشت که با اقدامات انجام شده این منطقه به بنادر شهید کلانتری و شهید بهشتی متصل شد که از بنادر بسیار راهبردی کشور هستند، زیرا قبل از ایجاد این بنادر، ظرفیت تخلیه و بارگیری ما در کشور خیلی محدودتر بود.

وی افزود: بعد از ایجاد این بنادر با سرمایه‌گذاری دولت، رونق بسیار خوبی را در آنها شاهد هستیم به خصوص پس از الحاق آنها به منطقه آزاد چابهار که با ارائه لایحه به مجلس به تصویب رسید.

بهره برداری فرودگاه بین‌المللی چابهار طی ۲ سال آینده

بانک ادامه داد: کارمفید دیگری که در مورد چابهار صورت گرفته، ایجاد فرودگاه در این نقطه است که عملیات اجرایی آن امسال به وسیله خود دبیرخانه مناطق آزاد شروع شده، قراردادهای آن منعقد شد و امیدواریم طی ۲ سال آینده بتوانیم بهره‌برداری اولیه آن را انجام بدهیم؛ البته در نزدیکی چابهار فرودگاه کنارک وجود داشت، اما در خود منطقه آزاد چابهار برای استفاده بیشتر از مزایای تسهیلات و ویژگی‌های منطقه مثل نیاز نداشتن به عبور کالا از پایانه‌های گمرکی، نیاز به ایجاد این فرودگاه جدید کاملاً احساس می‌شود، از سوی دیگر راه آهن چابهار نیز در حال احداث است که مجموع این زیرساخت‌ها تکمیل‌کننده توسعه اقتصادی منطقه هستند.

وی بیان کرد: بحث مهم دیگر در توسعه منطقه آزاد چابهار، آماده شدن زیرساخت انتقال گاز است که امیدواریم با اقدامات دولت تا پایان امسال یا اواسط سال آینده، خط لوله انتقال گاز به این منطقه تکمیل شود چرا که منطقه آزاد چابهار می‌تواند یکی از مراکز مهم پتروشیمی کشور بعد از عسلویه باشد و در حال حاضر ۶ کارخانه پتروشیمی (petrochemical plant) برای آن طراحی شده است که دو مورد آن به وسیله شرکت‌های وابسته به "ساتا" (سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح) در حال اجراست که البته پیشرفت آن‌ها کم است و در حال تلاش برای پیشرفت آن هستند.

افزایش ۴ هزار میلیاردی سرمایه‌گذاری در بخش تولید مناطق آزاد

مشاور رئیس جمهور خاطر نشان کرد: پس از همه‌گیری بیماری کرونا، مناطق آزاد و ویژه اقتصادی هم مانند بسیاری از مراکز دیگر اقتصادی جهان، دچار مشکلاتی شده‌اند، اما من این نوید را می‌دهم که علی‌رغم مشکلات ایجاد شده در این مناطق در حوزه گردشگری، در حوزه تولید روند رو به رشد آن‌ها با شتاب مناسب در حال انجام است به گونه‌ای که سال ۹۷ در مناطق آزاد حدود ۶ هزار میلیارد تومان و در سال ۹۸ حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی فقط در حوزه تولید داشتیم، این رقم در سه ماهه نخست سال ۹۹ بالغ بر ۴ هزار میلیارد تومان بوده است آن هم در شرایطی که در کشور ما همواره در تعطیلات نوروزی فروردین ماه فعالیت خاصی انجام نمی‌شود و امسال کرونا هم شرایط خاص فروردین اضافه کرد.

تفاوت درآمد حاصل از بورس در اقتصاد آزاد با دولتی

وی همچنین ضمن اشاره به ظرفیت درآمدزایی بورس، گفت: بورس در اقتصاد آزاد تعریف خاص تری دارد چرا که در اقتصاد دولتی، واحدهای دولتی وارد بورس می‌شوند و در اقتصاد آزاد واحدهای خصوصی؛ اشکال ورود اقتصاد دولتی به بورس این است که درآمدهای حاصل از بورس در واحدهای دولتی بیشتر از این که صرف توسعه و تولید شود، صرف تامین هزینه‌های جاری می‌شود در حالی که در بخش خصوصی عمدتاً برعکس این اتفاق رخ می‌دهد.

بانک افزود: نکته‌ای در اقتصاد دولتی باید به آن توجه شود این است که باید تلاش شود، بخشی از درآمد حاصل از ورود واحدهای دولتی به بورس، باید در صندوق‌های پروژه‌ای ذخیره شود تا دولت بتواند پشتوانه‌ای برای ایجاد پروژه‌های جدید مثل همین واحدهایی که الان هستند، داشته باشد؛ مناطق آزاد هم از این قاعده مستثنی نیستند و باید با ورود به بورس به دنبال کسب درآمد برای توسعه زیرساخت‌ها باشند البته باید بیشتر از این چیزی که تا کنون درباره حضور مناطق آزاد در بورس اتفاق افتاده، کار صورت می‌گرفت.

وی بیان کرد: در سال‌های اخیر برای استفاده از امکانات مالی و پولی کشور، در بودجه هایمان ظرفیت‌های خوبی برای استفاده از اوراق داشتیم همانطور که کیش اولین منطقه‌ای که بود که از این اوراق برای فعالیت‌های توسعه‌ای خود به خصوص فرودگاه کیش، استفاده کرد و اکنون قشم و چابهار هم در حال استفاده از این ظرفیت‌ها هستند.

این مقام مسئول تصریح کرد: در بخش اقتصاد مقاومتی اجرای ۴ برنامه در طول ۴ سال گذشته در زمینه‌های تولید، صادرات و واردات، حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و اشتغالزایی، برعهده دبیرخانه مناطق آزاد گذاشته شده است که خوشبختانه ما موفق شده ایم برنامه‌های مذکور را بر اساس شاخص‌هایی که به ما داده‌اند، یا در سطح آن شاخص‌ها و یا بیشتر به انجام برسانیم و در سال گذشته در مجموع شاخص هایمان بیشتر از ۱۰۵ درصد عملکرد داشته ایم.

وی بیان کرد: فقط در یکی از شاخص هایمان که بحث صادرات است کمتر از ۱۰۰ درصد کار کردیم که آن هم به دلیل حواشی اجرای برجام بود که البته آن هم حدود ۹۲ درصد از شاخص را تحقق بخشیده ایم؛ نسبت به سال ۹۷، حدود ۱۵ درصد کاهش صادرات از مناطق آزاد داشته ایم که علت آن هم تحریم‌های خارجی است؛ واردات ما هم عمدتاً مواد اولیه بود و واردات کالای مصرفی بسیار کم بوده است؛ در مجموع طی ۷ سال گذشته حدود ۱۳۷ میلیارد دلار صادرات و حدود ۳۸ میلیارد دلار واردات از مناطق آزاد داشته ایم.

مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، محدوده‌های معینی از یک کشور هستند که غالباً در نزدیکی مرزها و بنادر قرار دارند و اهمیت آن‌ها در

توسعه روابط اقتصادی بین المللی است چرا که مشمول قوانین خاص گمرکی نیستند و وجود آنها به شدت برای رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه کافی است که البته تجربه کشورهای توسعه یافته نشان می‌دهد، تعداد آنها نباید از حد مورد نیاز بیشتر شود چرا که سودبخش نخواهد بود.

